

Mesis

Screening
schulddienstverlening

zoom *bim*
connected solutions

Inloggen cliënt

Uw screeningsnummer

Inloggen

© 2013 ZoomBIM BV - powered by WEM

Mesis Handreiking

Voor bespreken uitkomst LVB doelgroep

Versie 2.1

MEE AZ

Tot stand gekomen met financiering van het fonds SPZ in een werkplaats op het Kennisplein
gehandicaptensector

Mesis

Colofon:

Tekst: Peter Wesdorp, Nadja Jungmann en Roeland van Geuns

© Stichting Beheer en Ontwikkeling Instrumenten Ondersteuning Vakmanschap Sociaal Domein, Amsterdam, 2014

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting Beheer en Ontwikkeling Instrumenten Ondersteuning Vakmanschap Sociaal Domein.

Mesis

Wat is Mesis®?

Mesis® is een digitale vragenlijst die door cliënten wordt ingevuld bij hun aanmelding voor schulddienstverlening. De antwoorden op de vragen en stellingen leveren een onderbouwd beeld op van gedrag, houding, motivatie, vaardigheden en eventuele belemmeringen van de cliënt en een agenda voor het gesprek dat de schulddienstverlener voert met de cliënt. Dat gesprek is erop gericht te bepalen met welke dienstverlening de cliënt het best geholpen is. Mesis® structureert en onderbouwt het professioneel oordeel.

MEE Amstel en Zaan heeft begin 2014 samen met de ontwikkelaars een eerste test gedaan bij cliënten met LVB doelgroep van MEE Amstel en Zaan om te kijken naar de toepasbaarheid van het Mesis®-screeningsinstrument voor de LVB doelgroep. Uit deze test kwamen de volgende resultaten naar voren:

- De uitkomst geeft de MEE-consulent inzicht op een wijze die normaal enkele maanden tijdsinvestering kost.
- De uitkomst geeft de MEE-consulent voldoende handvatten om het gesprek aan te gaan met cliënten over hun financieel gedrag, hoe ze het hebben van schulden zien en of de gang naar schuldhulpverlening op dit moment kans van slagen heeft, of dat andere interventies nodig zijn.

De resultaten van Mesis© interpreteren

Het gesprek wordt gevoerd aan de hand van de informatie die de cliënt over zichzelf verstrekt heeft via de vragenlijst van Mesis©. Het is goed te informeren wat de cliënt van het invullen van de vragenlijst en van de vragen zelf vond. Zodra een cliënt Mesis© heeft ingevuld en de vragenlijst heeft afgesloten worden de resultaten door middel van rekenregels omgezet in onderstaande rapportage.

Rapportage screening schulddienstverlening:

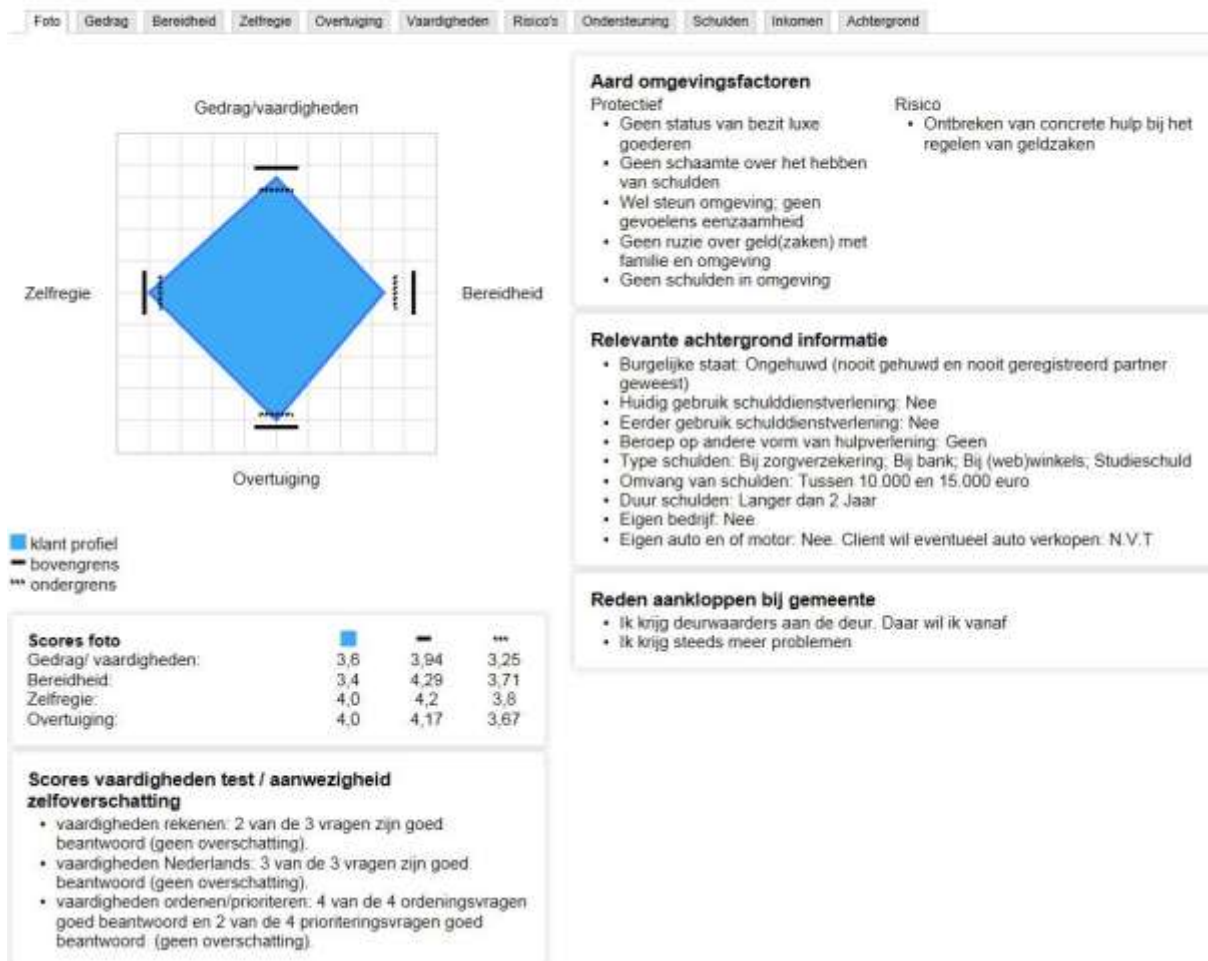

Foto van het gedrag/vaardigheden

De foto van het gedrag/vaardigheden geeft in één oogopslag een overzicht van de score van de cliënt op de volgende 4 punten.

Overtuigingen

Overtuigingen zijn zaken die we over ons zelf en onze situatie geloven. Ze kunnen allerlei oorsprong hebben, bijvoorbeeld onze opvoeding, onze sociale omgeving, eerder opgedane (succes- of faal)ervaringen.

Cliënten die er van overtuigd zijn dat het normaal is om schulden te hebben, hebben een heel andere vertrekpositie dan cliënten die er van overtuigd zijn dat het maken van schulden te vermijden is. Dit zelfde geldt voor de overtuiging dat er een oplossing is voor een schuldsituatie. Er zijn cliënten die

geloven dat een schuldenvrije toekomst ooit voor ze is weggelegd terwijl anderen er van overtuigd zijn dat ze altijd schulden zullen houden.

Overtuigingen kunnen oppervlakkig maar ook diepgeworteld – absolute waarheden – zijn. In termen van gedragsverandering is het beïnvloeden van overtuigingen binnen de context van schulddienstverlening lang niet altijd mogelijk. Tegelijkertijd is het belangrijk de overtuigingen van een cliënt te verkennen, juist vanwege de vaak diepgewortelde plek die zij innemen in ons gedrag. De overtuigingen zullen grotendeels bepalen of gezond financieel gedrag mogelijk is.

In geval van overtuigingen die belemmeren om de schulden aan te pakken en op te lossen, kunnen oppervlakkige overtuigingen nog wel worden beïnvloed door cliënten te informeren (bijvoorbeeld over consequenties van gedrag, mogelijkheden om uit de problemen te komen, dingen die wél gelukt zijn), maar voor diepgewortelde overtuigingen geldt dat een intensief (therapeutisch) traject nodig is.

Zelfregie c.q. verantwoordelijkheidsgevoel

Zo lang iemand zich niet verantwoordelijk voelt of zich slachtoffer van de omstandigheden of anderen voelt, is het van belang dat ondersteuning/activering erop gericht is deze houding/opvatting te veranderen. Het accepteren van verantwoordelijkheid voor (het oplossen van) de eigen schulden is een belangrijke stap om te komen tot een plan gebaseerd op de intrinsieke motivatie van de cliënt (wat cruciaal is om tot duurzaam gezond financieel gedrag te komen).

Bereidheid om concessies te doen

Het oplossen of stabiliseren van een schuldsituatie is een hele opgave. Dit lukt alleen als iemand bereid is om concessies te doen in de zin van het beperken van uitgaven tot het hoogst noodzakelijke. Langdurig rondkomen van een laag inkomen is zwaar. Bij het analyseren van de mogelijkheden om te komen tot gezond financieel gedrag is het daarom van belang na te gaan in hoeverre iemand bereid is om concessies te doen.

Feitelijk financieel gedrag en zelfbeeld van de vaardigheden

Het feitelijk financieel gedrag en het zelfbeeld van de vaardigheden is het beste te beïnvloeden. Er zijn situaties dat de drie eerder behandelde onderdelen op orde zijn maar mensen door beperkingen (verstandelijke beperking, laaggeletterdheid etc.) nooit of niet op afzienbare termijn hun feitelijke gedrag ten aanzien van de financiën op orde krijgen. In dat geval is compensatie (overnemen van feitelijke activiteiten) van belang om tot duurzaam gezond financieel gedrag te komen. Inzet van formele of informele begeleiding behoort dan tot de mogelijkheden.

Scores vaardigheden test/aanwezigheid zelfoverschatting

Dit onderdeel gaat over beheersen van de Nederlandse taal, rekenen en voor ordenen en prioriteren. De vaardigheidentests maken het mogelijk een inschatting te maken of iemand beschikt over de minimaal benodigde vaardigheden om financieel zelfredzaam te zijn c.q. om gezond financieel gedrag te vertonen. Het kan voorkomen dat iemand in de vragenlijst heeft aangegeven over het juiste financiële gedrag te beschikken (hoge score op gedragsconcept 'Gedrag') maar dat uit de vaardigheidentest blijkt dat iemand daar feitelijk niet de vaardigheden voor heeft. In dat geval kan er sprake zijn van zelfoverschatting. Het risico hierop wordt ook aangegeven. Dat punt kan worden besproken met de cliënt. Eveneens kan worden besproken of de vaardigheden nog aangeleerd kunnen worden of dat dit niet (tijdig) mogelijk is.

De omgevingsfactoren

Belangrijk is dat de aanwezigheid van een enkele omgevingsfactor wellicht weinig invloed zal hebben op een cliënt. Er ontstaan vooral problemen als de risicofactoren zich opstapelen (cumuleren) en de protectieve factoren niet. Meestal is het aantal factoren van een grotere voorspellende waarde voor het slagen of mislukken van een traject dan de zwaarte van een specifieke factor. In het blok omgevingsfactoren wordt ook aangegeven of er een mogelijk risico is op een verslaving (soft drugs, hard drugs, drank, online gaming en gokken).

Belangrijk is dat de cliënt kan aangeven hoe hij met deze risicofactoren omgaat om te zorgen dat ze geen probleem vormen bij de oplossing van zijn schulden. Mogelijk moet daar in het plan van aanpak rekening mee gehouden worden. Er is één risicofactor – geen schaamte hebben over schulden en of financiële problemen – die soms ook positief kan zijn: iemand kan de schaamte voorbij zijn en er over willen praten zodat een oplossing dichterbij komt. Hoe de cliënt dit ziet, moet in het gesprek duidelijk worden.

Indicatoren LVB

Hier wordt aangegeven of, en zo ja op welke aspecten, de cliënt antwoorden heeft gegeven die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een verstandelijke beperking.

- Nota bene I: de aanwezigheid van indicatoren voor een LVB is geen zekerheid en moet in het gesprek of door het inwinnen van advies van specialisten (MEE of maatschappelijk werk/verslavingszorg) nader onderzocht worden.
- Nota bene II: wanneer de antwoorden niet wijzen op de mogelijke aanwezigheid van een verslaving of LVB dan is niet uitgesloten dat daar toch sprake van is. Vooral ten aanzien van verslavingsproblematiek geldt dat mensen dat vaak ontkennen of niet onder ogen willen zien.

De relevante achtergrondinformatie

In dit blok wordt een beeld gegeven van de huishoudsamenstelling, of er nu of eerder een beroep is gedaan op (schuld)hulpverlening en hoe het schuldenpakket globaal is samengesteld.

Belangrijk is hier bijvoorbeeld of er sprake is van een partner, van inwonende (meerderjarige) kinderen. Een eerder beroep op schuldhulpverlening roept de vraag op wat maakt dat het herstel niet duurzaam is geweest of wat maakt dat een eerder ingezet traject niet succesvol is afgerond. Interessant is dan het gesprek te voeren over de vraag op welke manier de cliënt denkt deze keer wel het traject met (duurzaam) succes te kunnen doorlopen.

De samenstelling van het schuldenpakket is uiteraard belangrijk om te beoordelen of de schulden eventueel saneerbaar zijn. Het is wel belangrijk te beseffen dat het slechts om een globaal beeld gaat. Afhankelijk van wanneer in het proces Mesis[®] wordt ingezet heeft de cliënt mogelijk nog geen goed beeld van zijn schuldenpakket.

De redenen van aankloppen bij de gemeente

Cliënten kunnen in Mesis[®] aangeven waarom zij een beroep doen op ondersteuning door de gemeente. Zij kunnen daarvoor meerdere redenen aanvinken.

Mesis

Schulddienstverlening

Is men gestuurd of zelf gekomen? Geeft men aan alleen van de deurwaarders af te willen of wil men ook echt van de schulden af? Het echte beeld daarover ontstaat vaak pas tijdens het gesprek, maar deze scores geven daarvoor wel een indicatie. Door een koppeling te leggen tussen de scores op de gedragsdimensies zelfregie en overtuiging en de redenen die men aangeeft om hulp te zoeken bij de gemeente, kan wel al een eerste indicatie verkregen worden over de mate waarin mensen zich al dan niet eigenaar van hun probleem én het oplossen daarvan voelen. Naarmate men meer redenen aangeeft die van buiten komen (ik ben gestuurd, ik dreig uit mijn huis gezet te worden, etc.) en de scores op zelfregie en overtuiging lager zijn, is er vermoedelijk een minder groot gevoel van eigenaarschap van het schuldenprobleem evenals van het zelf meewerken aan een oplossing. In het gesprek moet één en ander altijd nagegaan worden.

De adviesfase

Op basis van het gesprek met de cliënt waarin de rapportage besproken wordt, kan een advies worden gegeven voor het beste vervolg. Het advies vormt de vertaling naar mogelijke vormen van ondersteuning die door de gemeente en ketenpartners worden aangeboden. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om het zetten van de juiste vervolgstap en/of doorverwijzing naar andere hulpverlening of ondersteuning.

De consulent verwerkt de gemaakte afspraken van het gesprek in een plan van aanpak. De Mesis-foto van de cliënt kan worden verwerkt in het plan van aanpak. Het is niet de bedoeling de hele rapportage mee te geven.